

Nowa lokalizacja

Rozmowa z prof. dr. hab. inż. Adamem Zielińskim, dyrektorem Łukasiewicz – Górnośląskiego Instytutu Technologicznego w Gliwicach

Jak można podsumować miniony 2023 rok, w którym kompetencje i wiedza trzech jednostek badawczo-wdrożeniowych zostały połączone w Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny?

Proces połączenia trzech instytutów – Łukasiewicz – Instytutu Metalurgii Żelaza, Łukasiewicz – Instytutu Spawalnictwa oraz Łukasiewicz – Instytutu Napędów i Maszyn Elektrycznych KOMEL doprowadził do stworzenia silnej jednostki naukowo-badawczej, która będzie wspierać rozwój technologiczny przedsiębiorstw. Proces ten był skomplikowany i wymagał wielu działań administracyjnych, organizacyjnych oraz finansowych. W zakresie organizacyjnym konieczne było ujednoczenie struktur i regulaminów oraz obowiązków i uprawnień pracowników. Dzięki zaangażowaniu wszystkich stron udało się zintegrować działalność i zasoby połączonych instytutów, tworząc silny potencjał innowacyjny. Miniony rok 2023 był pełen pozytywnych zmian dla jednostek badawczo-rozwojowych i szkoleniowych. Staliśmy się ważnym partnerem dla rozwoju technologicznego i gospodarczego regionu, który będzie miał wpływ nie tylko na lokalną społeczność, ale także na całą branżę naukowo-technologiczną w kraju. Stawiamy sobie ambitne cele na przyszłość i planujemy dalszy rozwój w obszarze badań, innowacji, transferu technologii oraz szkoleń. Dzięki zaangażowaniu pracowników oraz wsparciu ze strony Centrum i innych partnerów Sieci, Łukasiewicz – GIT ma świetne perspektywy na dalszy rozwój.

Czy po połączeniu napotkali Państwo jakieś bariery?

Trzy łączone instytuty funkcjonują obecnie w kilku lokalizacjach w trzech miastach – Gliwicach, Sosnowcu oraz Katowicach. Optymalne wykorzystanie efektów synergii wymaga przeprowadzenia wielu kompleksowych działań. W wyniku ustaleń z Centrum Łukasiewicz oraz wytycznych w zakresie możliwości dofinansowania z subwencji ministra właściwego ds. nauki, opracowano wariant połączenia zakładający relokację administracji z dawnego Łukasiewicz – IS i Łukasiewicz – KOMEL do siedziby Łukasiewicz – GIT. Główna siedziba Instytutu mieszcząca się w Gliwicach przy ulicy Miarki 12-14 nie pozwala na pełne zintegrowanie w jednej lokalizacji działalności wszystkich centrów badawczych, wywodzących się z połączonych instytutów. Dodatkową barierą jest lokalizacja laboratoriów w centrum miasta, która ogranicza prowadzenie badań na skalę półprzemysłową, co wymaga dostaw surowców i transportu produktów. Układ wąskich ulic często uniemożliwia wjazd ciężkiego transportu, co utrudnia bieżące funkcjonowanie, a przede wszystkim dalszy planowany rozwój. Zwróciliśmy się z tą sprawą do Prezydenta Miasta Gliwice, który bardzo przychylnie odniósł się do inicjatywy

dotyczącej nowej lokalizacji Instytutu i zidentyfikował nieruchomość, która mogłaby być przeznaczona na doposażenie. W dniu 19 lipca 2023 r. podpisaliśmy list intencyjny w sprawie doposażenia Łukasiewicz – GIT.

Jakie podjęto dalsze działania po podpisaniu listu intencyjnego w sprawie doposażenia Sieci Badawczej Łukasiewicz – Górnośląskiego Instytutu Technologicznego w nieruchomość Skarbu Państwa?

Podpisanie listu intencyjnego w ubiegłym roku między Łukasiewicz – GIT a władzami Miasta Gliwice, wykonującymi zadania z zakresu administracji rządowej, wpisuje się w konsekwentnie realizowaną strategię rozwoju Gliwic, opartą o zasadę „złotego trójkąta” – współdziałania samorządu z nauką i biznesem. Miasto zadeklarowało w nim, że jest

gotowe przekazać Instytutowi prawa do blisko 12 hektarów działek Skarbu Państwa przy ul. Błonie w Ligocie Zaborskiej, znajdujących się w dogodnej lokalizacji względem zjazdów na DTŚ i węzła autostrad A4 i A1. Wszelkie formalności z Urzędem Miasta w Gliwicach zostały już zakończone. Obecnie oczekujemy na decyzję Ministra Rozwoju i Technologii, dotyczącą przeniesienia lub oddania w użytkowanie wieczyste nieruchomości.

Czy dzięki doposażeniu Instytutu w nieruchomość Łukasiewicz – GIT będzie mógł rozwijać swoje zaplecze badawcze i technologiczne, co przyczyni się do dalszego wzrostu innowacyjności i rozwoju regionu?

Działka przy ul. Błonie z pewnością stanowić będzie istotny element strategii rozwoju Łukasiewicz – GIT, pozwalając na rozbudowę infrastruktury badawczej oraz wspieranie innowacyjnych projektów naukowych. Na terenie przekazanej nieruchomości planujemy

wybudować nową siedzibę Instytutu, która zapewni funkcjonowanie wszystkich Centrów badawczych i administracji w jednym miejscu. Naukowcy i inżynierowie będą pracować w nowoczesnych i przystosowanych do swoich potrzeb laboratoriach, biurach i zapleczu technicznym. To pozwoli nam skuteczniej realizować ambitne cele i wpływać na rozwój technologiczny regionu oraz całej Polski.

W siedzibie planujemy umiejscowić kilka nowych centrów badawczo-biznesowych. Jednym z nich jest Centrum małoseryjnej produkcji stali specjalnych dla przemysłu zbrojeniowego. Projekt ten wychodzi naprzeciw potrzebom zakładów przemysłu zbrojeniowego, w zakresie stopów specjalnych, których nie oferuje krajowy przemysł stalowy, ze względu na specyficzne wymagania użytkowe lub niewielkie partie. Centrum mogłoby świadczyć usługi w zakresie opracowania technologii, wytwarzania oraz wszechstronnych badań materiałowych. Planowane wyposażenie Centrum obejmowałoby: próżniowy piec indukcyjny, piec do elektrożuźlowego przetapiania stali EŻP, walcarkę uniwersalną czterowalcową, piece do obróbki cieplnej, urządzenia do cięcia pasma, prasę, ciągarke ze zwijarką bębnową itp.

Drugie przedsięwzięcie obejmuje budowę unikatowej w skali europejskiej linii pilotażowej, która umożliwi prowadzenie badań nad produkcją stali z wykorzystaniem wodoru. Łukasiewicz – GIT posiada patent pt. „Sposób wytwarzania stali bezpośrednio z rudy żelaza” dotyczący unikatowej technologii redukcji rud żelaza. Budowa unikatowej w skali europejskiej linii pilotażowej umożliwi prowadzenie badań nad produkcją

Łukasiewicz – GIT

stali z wykorzystaniem wodoru. Uruchomienie tego rodzaju badań w Polsce umożliwi finansowanie projektów z wielu źródeł, w tym z UE, w których technologie wodorowe w połączeniu w redukcją emisji CO₂ są tematami wiodącymi. Laboratorium metalurgii wodorowej stworzy szansę na nawiązanie kontaktów z partnerami przemysłowymi oraz z innymi jednostkami badawczymi krajowymi i europejskimi, prowadzącymi prace nad alternatywnymi źródłami wodoru, magazynowaniem wodoru oraz jego wykorzystaniem.

Następnie utworzymy Laboratorium Technologii Przyrostowych, które umożliwi prowadzenie badań nad opracowaniem przyrostowych technologii precyzyjnego i materiałoooszczędnego wytwarzania elementów konstrukcyjnych ze stopów metali do zastosowań w ekstremalnych warunkach eksploatacji oraz zaprojektowanie i walidację nowych stopów metali przeznaczonych do wytwarzania części konstrukcyjnych. W szczególności Laboratorium będzie stanowić wsparcie dla wieloletnich badań nad wytwarzaniem żarowytrzymałych powłok ochronnych na elementy silników odrzutowych dla lotnictwa i kosmonautyki.

W nowej lokalizacji komfortowe warunki znajdzie również Centrum Spawalnictwa, w którym działają zarówno grupy badawcze – prowadzące badania w zakresie technologii spawania, spajania, jak również działy szkolenia – oferujące szeroki zakres szkoleń dla personelu spawalniczego różnych szczebli – procesy spawalnicze, kontrola procesów i jakości oraz szkolenia specjalistyczne. Centrum rozwija i udoskonala wiedzę w dziedzinie spawalnictwa oraz wspomagania przemysłu krajowego poprzez świadczenie najwyższej jakości usług z wykorzystaniem zaawansowanej aparatury w zakresie łączenia metali i tworzy termoplastycznych oraz cięcia termicznego i metod pokrewnych w celu zapewnienia wysokiej jakości i konkurencyjności wyrobów spawanych w kraju i na rynkach zagranicznych. Specjaliści Centrum Spawalnictwa będą mogli jeszcze aktywniej uczestniczyć w procesie przygotowania polskiego przemysłu do budowy pierwszej elektrowni jądrowej m.in. poprzez opracowanie dla krajowych przedsiębiorstw wytycznych w zakresie wymagań przepisów oraz systemów zapewnienia jakości, jak również dotyczących szkolenia personelu spawalniczego. Ponadto, eksperci Centrum Spawalnictwa będą mogli prowadzić szkolenia i kursy dla pracowników branży spawalniczej, dostosowane do specyfiki pracy w sektorze jądrowym. Dzięki temu personel spawalniczy będzie odpowiednio przygotowany do wykonywania skomplikowanych złączy spawalniczych, spełniających rygorystyczne normy bezpieczeństwa i jakości.

Prawie jedna czwarta hal i pomieszczeń przeznaczona zostanie na potrzeby Centrum Napędów i Maszyn Elektrycznych (CE), które opracowuje nowe oraz rozwija i unowocześnia istniejące metody projektowania, konstruowania i badania maszyn elektrycznych. Wyniki tych prac są wykorzystywane przy projektowaniu i konstruowaniu nowych serii i odmian maszyn o najwyższych parametrach technicznych i eksploatacyjnych dorównujących, a niejednokrotnie przewyższających parametry czołowych firm europejskich i światowych. Centrum (CE) współpracuje z kluczowymi sektorami polskiej gospodarki w obszarze projektowania unikatowych rozwiązań i wykonania małych serii urządzeń – silników, generatorów.

Nowa siedziba, wyposażona w nowoczesne laboratoria, przestrzenie do pracy zespołowej, aulę, sale konferencyjne oraz inne udogodnienia, umożliwi sprawną pracę i rozwój Instytutu, a pracownicy będą mogli realizować swoje cele i aspiracje zawodowe. Będzie to nowoczesny kompleks, zaprojektowany tak, aby spełniać wszystkie nasze wymagania i potrzeby. Będzie to miejsce, gdzie badania, nauka i innowacje będą się rozwijać w symbiozie.

Jeśli dojdzie do doposażenia Instytutu w nieruchomości, czy Instytut dysponuje obecnie środkami pozwalającymi na finansowanie nowej inwestycji oraz plany wykorzystania obecnie zajmowanych nieruchomości?

Idea budowy interdyscyplinarnego, zintegrowanego ośrodka badawczo-rozwojowego na miarę XXI wieku, stanowiącego inkubator innowacyjności w zakresie technologii metalurgicznych, technologii spajania i technologii w obszarze napędów i maszyn elektrycznych będzie przedsięwzięciem wieloetapowym i kosztownym.

Tak duża inwestycja będzie rozciągnięta w czasie i potrwa do około 2030 r., a więc do nowej perspektywy finansowej na lata 2028-2030, przy czym zakłada się, że dwa pierwsze etapy mogą zostać zrealizowane jeszcze w obecnej perspektywie finansowej. O dofinansowanie budowy siedziby można starać się z funduszy regionalnych oraz z funduszy środowiskowych, zwłaszcza na zagospo-

darowanie terenów poprzemysłowych oraz na rewitalizację terenów pokopalnianych, z którymi działka sąsiaduje. Na tym etapie nawiązaliśmy współpracę z firmą projektowo-budowlaną, która przygotowała dla nas wizualizację wraz z koncepcją przestrzenną.

Jeśli chodzi o aktualnie zajmowane nieruchomości to jakiegokolwiek decyzje wymagają akceptacji Centrum Łukasiewicz oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. □